

Z 9. SEJE OBČINSKE KONFERENCE ZKS

V VSAKO TOZD IN KRAJEVNO SKUPNOST
OSNOVNO ORGANIZACIJO ZK

Osma seja konference je bila usmerjena v obravnavo delegatskih odnosov in delovnega programa za letošnje leto, deveta seja, ki je bila 22. aprila, pa je temeljiteje obravnavala uresničevanje sklepov 5. seje CK ZKS in družbeno samozaščito v občini.

Poročilo je prikazalo plodno dejavnost občinskega komiteja in njegovih komisij pri uresničevanju sklepov 5. seje CK ZKS. Še posebno je bil poudarjen uspeh pri ustanavljanju osnovnih organizacij ZK v sredinah, kjer jih doslej ni bilo. Tako je bilo od lanskega junija na novo ustanovljenih 9 osnovnih organizacij ZK. Sedaj je v občini že 99 osnovnih organizacij ZK in z zadnjo ustanovljeno v KS Lipo-glav je skoraj v celoti uresničena ena velikih organizacijskih nalog: v vsako KS OOKZ. Še največ odprtih vprašanj v organizaciji prisotnosti komunistov – je bilo rečeno na seji – postavljajo nekateri obrati, delovne in poslovne enote organizacij združenega dela, katerih sedež je zunaj občin. Vendar pa ti rezultati prepričujejo, da bo v letošnjem letu docela uresničeno statutarno načelo: v vsako TOZD, KS in samoupravno skupnost osnovno organizacijo ZK!

Vidni uspehi so tudi pri usta-

navljanju in aktiviranju aktivov komunistov-pripadnikov ZRVS in komunistov, ki delujejo na področju obrambe in družbene samozaščite. Manjši pa so uspehi pri uveljavljanju vloge svetov ZK v OZD in krajevni skupnosti in prav tako konference ZK kot organizacijske oblike delovanja. Pa tudi drugih oblik organiziranega delovanja, kot so tematski sestanki, skupni sestanki komunistov iz več osnovnih organizacij in podobno, se vse premalo poslužujemo.

V razpravi so komunisti kritično ocenili nekatere poskuse karierističnega sprejemanja v ZK pa tudi kadrovske mrtvilo nekaterih OOKZ, čeprav je poudarek, da je bilo lani v občini sprejetih 224 članov, predvsem mladih, iz gospodarstva in od tega 67 žensk in prav toliko delavcev iz neposredne proizvodnje, potrdilo uspešnega uresničevanja ene temeljnih nalog komunistov.

Ko so komunisti obravnavali naloge pri razvijanju varnostne

kulture in družbene samozaščite v občini, so bili enotni, da je treba z aktivnostjo, ki je bila začeta z XXI. sejo predsedstva ZKJ in pismom tov. Tita ter nadaljevana z drugimi dokumenti organov in organizacij, pospešeno nadaljevati in jo prenesti v sleherni osnovni organizacijo ZK, obliko samoupravnega organiziranja in do slehernega občana. Družbena samozaščita mora prerasti v varnostno kulturno samoupravno ravnanje in obnašanja slehernega člana naše socialistične družbe. Pri tem so člani konference poudarili, da morajo odigrati veliko vlogo osveščevalca delovnega človeka vsa naša informativna sredstva.

SKLEPI K PRVI TOČKI
DNEVNEGA REDA

Na podlagi uvodnega prispevka namestnika sekretarja OK ZKS in razprave o uresničevanju sklepov 5. seje CK ZKS so člani konference sprejeli naslednje sklepe:

1. Na področju organizacijske krepitve ZK nalaga občinska konferenca komiteju in OOKZ v KS, kjer še niso v celoti konstituirali svetov ZK po statutarnih načelih, da to storijo najpozneje do konca junija letos. Prav tako je treba nadaljevati z akcijo ustanavljanja OOKZ v samoupravnih sredinah, kjer še ni organizirane prisotnosti komunistov.

2. Na področju kadrovske krepitve nalaga konferenca OOKZ, da v duhu kongresnih dokumentov in sklepov 5. seje obravnavajo uresničevanje kompleksne kadrovske politike v ZK, kar naj bo osnova za spre-

jem konkretnih zaključkov na posebni seji občinske konference.

3. Vse OOKZ morajo obvezno obravnavati možnosti za sprejem novih članov po kriterijih, ki veljajo v ZKJ. Evidentirane kandidate za sprejem morajo OOKZ idejno usposobiti s predhodno vključitvijo v delo osnovne organizacije. Pri sprejemanju moramo doseči, da bo potekalo načrtno, kvalitetno in enakomerno. Vodstva OOKZ naj se povežejo z vodstvi drugih družbenopolitičnih organizacij (SZDL, sindikati, ZB, ZSMS in ZRVS), vodji delegacij in predsedniki samoupravnih organov v TOZD in KS ter skupaj ugotovijo, kateri družbenopolitični delavci so možni kandidati za sprejem v ZK.

SKLEPI K DRUGI TOČKI
DNEVNEGA REDA

Na podlagi uvodnih misli in razprave o družbeni samozaščiti ter v skladu s konkretnimi razmerami v občini Ljubljana Moste-Polje je občinska konferenca ZK sprejela naslednje SKLEPE:

1. Člani ZK so dolžni stalno skrbeti za svoje družbenopolitično usposabljanje in izobraževanje, da bodo lahko v vsakem trenutku pravilno ocenili nastalo družbenopolitično situacijo ter energično reagirali na vse idejnopolične deformacije, deviantno delovanje ali celo sovražne pojave v okolju, kjer živijo ali delajo ter v organih družbenopolitičnih organizacij in organih samoupravljanja.

2. Osnovne organizacije ZK

Ob praznovanju 55. obletnice tovarne in otvoritve novega obrata 26. aprila so v Saturnusu sprejeli 20 novih članov v vrste zveze komunistov (foto: Sašo Novak)

in člani ZK morajo stalno ocenjevati idejnopolične razmere v svojem okolju in o svojih ugotovitvah sproti obveščati občinski komitej.

3. Osnovne organizacije ZK in sveti ZK se morajo organizirati in usposobiti za učinkovito delo v izrednih razmerah ali v vojni.

4. Osnovne organizacije in člani ZK morajo širiti med ljudskimi množicami varnostno kulturo ter se dosledno bojevati za uveljavljanje družbene samozaščite na vseh področjih družbenopolitičnega, idejnega in samoupravnega delovanja.

5. Člani ZK v samoupravnih organizacijah OZD, KS in v občini se morajo vztrajno in dosledno zavzemati za sprejem ustreznih splošnih aktov, s katerimi je konkretizirano izvajanje družbene samozaščite, in se dosledno bojevati za izvajanje njihovih določb.

6. Osnovne organizacije ZK in sveti ZK morajo redno ocenjevati varnostno situacijo ter sprejemati konkretne ukrepe za odstranjevanje negativnih pojavov, člani ZK pa morajo skrbeti, da to storijo tudi pristojni organi samoupravljanja v OZD, KS in občini kakor tudi organi družbenopolitičnih organizacij.

7. Posebno pozornost je treba nameniti v osnovnih organizacijah in svetih ZK kakor tudi v občini kadrovanju v organe samoupravljanja na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe, kar velja tudi za položaje oziroma funkcije predsednikov delavskih svetov, svetov krajevnih skupnosti in organov v skupščini občine ter organov družbenopolitičnih organizacij, ki imajo med drugim tudi posebne dolžnosti do ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Naši pionirji se najbolj imenitno počutijo v družbi slavnih Titovih borcev – tako je bilo tudi letos po poteh kurirčkove pošte v naši občini (foto: Sašo Novak)

ZAKON O ZDRUŽENEM DELU NAJPOMEMBNEJŠI ZAKONSKI AKT

Osnutek zakona o združenem delu je po sprejetju nove ustave najpomembnejši zakonski akt, ki ga bomo sprejemali in o katerem bomo vodili posebno javno razpravo. Delavcem naj bi omogočil razširitev meje samoupravljanja, hkrati pa jim nalaga, da dosledno izvedejo organiziranost združenega dela. Delavci bodo torej sami na podlagi združevanja dela in sredstev ustvarili tak družbenoekonomski položaj, v katerem si bodo zagotavljali socialno varnost in obstoj in prek katerega bodo vzajemno in solidarno gospodarili ter sami upravljali. Pot v naslednjem obdobju naše socialistične revolucije naj delavcem-graditeljem družbe v celoti omogoči, da upravlja s sredstvi in rezultati dela.

Osnutek zakona o združenem delu obravnava področja, ki so jih prej obravnavali številni zakoni, kot so to zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in dohodka OZD, zakon o konstituiranju OZD in njihovemu vpisu v sodni register, zakon o pravnem proetu z družbenimi sredstvi TOZD itd. Novi zakon naj bi temeljil na ustavnih določilih, zagotavljal naj bi enovit sistem in pristojnosti federacije ter republik. V njem se ne bi bili urejeni odnosi v združenem delu, pač pa bi zagotavljali možnosti za njih ureditev. Osnutek zakona o združenem delu ima 646 členov in je obdelan oziroma grajen v šestih delih, ti so:

- temeljne določbe,
 - družbenoekonomski in dohodkovni odnosi,
 - samoupravna organiziranost,
 - uresničevanje samoupravljanja,
 - kazenske določbe,
 - prehodne in končne določbe.
- Jedro zakona so drugi, tretji in četrti del, ki vnašajo nove odnose. Družbenoekonomski odnosi delavcev v združenem delu se urejajo skladno s pristojnostjo federacije in sistemom socialističnih samoupravnih odnosov. Novost pri uresničevanju ustavnih določb je v stališču usmeritve in nadaljnjem razvoju pri oblikah in pridobivanju dohodka, nadalje pri razporejanju in delitvi dohodka in pri odgovornosti TOZD za obveznosti. Dohodek se vedno ugotavlja v TOZD in je družbena

lastnina, ki nastaja z združevanjem dela in sredstev. Dohodka ni mogoče odčitati delavcem, kar pomeni, da oni sami razpolagajo z njim. Pomemben je prispevek družbi, ki gre iz dohodka, upošteva vlogo minulega dela.

Delavci v materialni proizvodnji ustvarjajo novo vrednost, ki je izražena v rezultatih živga in minulega dela družbene dejavnosti. Skupni prihodek je nov termin in nadomešča dosedanj izraz „celotni dohodek“. V osnutku zakona so navedene štiri oblike na podlagi katerih TOZD pridobivajo dohodek:

- prodaja izdelkov in storitev,
- udeležba v skupno doseženem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev,
- svobodna menjava dela in prejemki, kot so kompenzacije, regresi, premije, dotacije itd.

Delavci torej pridobivajo dohodek na več načinov in ga opredeljujejo kot prihodek, dokler ne odbijemo stroškov amortizacije in proizvodnje. To pa pomeni, da imajo delavci svoj vpliv nad razporejanjem in delitvijo vseh sredstev. Vedeti morajo, kako nastaja prihodek, kaj vpliva na višino dohodka in imeti morajo pogled v celotni proces ustvarjanja in delitve. Po odbitju materialnih stroškov in amortizacije, ki sta zakonsko omejena stroška, ugotavljamo dohodek. Del dohodka je namenjen zagotavljanju skupnih in splošnih pogojev dela in razvoja družbe, drugi del dohodka, ki ga imenujemo čisti dohodek, pa je namenjen za osebne dohodke delavcem, za skupno porabo, razširitev reprodukcije in za rezerve. Med letom delavci prejemajo akontacijo na osebni dohodek, ob zaključnem računu pa se napravi končni obračun OD. Ta obračun je razčlenjen na posamezne postavke in ga mora prejeti sleherni delavec, zajema pa čisti dohodek in tisti del dohodka, ki ga je delavec prejel že med letom.

Osnutek zakona obravnava poleg sistema samoupravljanja združenega dela še problematiko upravljanja z družbenimi sredstvi.

Nadalje odpira vrsto vprašanj pri uveljavljanju živga in minulega dela. Skladno z ekonomskimi odnosi bo treba urediti tudi medsebojne odnose.

V tretjem poglavju je urejena samoupravna organiziranost. Zakon bo namreč močno orožje v idejno-politični bitki proti vsem oblikam odporov v razvoju samoupravljanja. Zato ni slučaj, da ga imenujemo tudi „mala ustava“. V dosedanjem obdobju uveljavljanja samoupravnih odnosov smo bili nemalo krat v dvomih glede posameznih oblik samoupravljanja in urejanja odnosov. Če tudi je bilo mnogo pozitivnih izkušenj in smo iskali rešitve, se je po drugi strani zaradi teh dvomov močno uveljavila volja posameznikov pa tudi njihova moč nad odločanjem. Te sile imenujemo socializmu nasprotna, tehnokratske, birokratske in liberalistične.

Osnutek zakona daje delavcem vso moč in možnost, da se s takimi silami na novo spopadejo od starih in novih pozicij. Glede na to pa je nujno, da pri reševanju konkretnih problemov sodelujejo prav vsi delavci in da se borijo proti razvrednotenju novega ter poskusom obdržati staro.

Po sprejetju nove ustave smo intenzivno ustanavljali in konstituirali temeljne ter druge organizacije združenega dela. Rezultati niso bili povsem ugodni, četudi je bil dosežen bistveni napredek. V razvitejših sredinah bo treba usmeriti družbene procese v želeno smer, kjer pa so se lotili organiziranja pomanjkljivo, bo treba doseči spremembo stanja. Novo je tudi to, da pri konstituiranju TOZD ni več potrebna predhodna analiza in da se te združujejo ali povezujejo na mnogo širših osnovah. Obvezno je združevanje v temeljne in delovne organizacije, medtem ko naj bi bile vse druge oblike povezovanja svobodna odločitev delavcev. Pri ustanavljanju TOZD pa morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- da je tak del delovna celota,
- da se rezultat skupnega dela v delovni celoti, ki jo organiziramo kot TOZD, samostojno izrazi kot vrednost v delovni organizaciji ali na trgu in
- da delavci v tem delu delovne enote lahko samoupravno uresničijo ekonomske in druge pravice, kar pomeni, da morajo biti tudi številno močni.

Osnutek ureja tudi odnose med delavci temeljnih organizacij in de-

lavci, ki opravljajo drugo družbeno potrebno delo. Zlasti pa so izpeljana določila za delavce delovnih skupnosti, ki opravljajo administrativna, strokovna in pomožna dela v sestavi delovne organizacije. Delovna skupnost teh služb se konstituirajo s sklepom delavcev TOZD in se obravnava glede na pogoje, vrsto in obseg dela, s katerim vpliva na povečanje ustvarjenega dohodka v delovni organizaciji. Pravice, obveznosti in položaj delavcev delovne skupnosti se urejajo s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo. Vodja skupnih služb ne more biti individualni poslovodni organ, pač pa delavec, ki ga imenuje DS skupnih služb po predhodnem soglasju DS TOZD. V četrtem delu osnutka zakona so urejeni odnosi, odločanje in oblike odločanja delavcev v združenem delu. Predvideno je, kdaj delavec odloča z neposrednim izrekanjem in kdaj prek delegatskega sistema. Novost je tudi v tem, da poleg referendumov in poleg samoupravnega sporazumevanja uvajamo pismene izjave o pristopu in odločanje v okviru samoupravnih delovnih skupin. Najpomembnejši je referendum, ki zagotavlja popolno informiranost, z njim pa se delavci odločajo zlasti o naslednjih področjih:

- samoupravni sporazum o ustanavljanju TOZD,
- samoupravni sporazum o združevanju v TOZD v delovno organizacijo, v sestavljeno organizacijo ali poslovno združenje,
- smernice planov od temeljnih dalje,
- sklepanje dogovorov z družbenopolitično skupnostjo,
- sprejem statuta,
- sprememba organizacije,
- združevanje dela in sredstev, skratka za vse, kar se nanaša na odrekanje pravic ali povračila iz minulega dela, je obvezna oblika referenduma. Ni pa potrebno, da se delavci osebno izjavljajo za pravice, ki so z ustavo zajamčene in zato uvajamo delegatski sistem, ki je urejen tako, da posameznik ne more sam odločati. Pri tem bo zlasti potrebno ločiti, kaj je nujno potrebno in kaj ustrezno. Zakon tudi zahteva predhodno verifikacijo predloga, o katerem se delavci izjavljajo – tu pa nastopi sindikat. Sindikat mora ugotov-

viti mnenje delavcev o predlogu in poskrbeti za obveščanje. Funkcija sindikata se izraža v več normah in je izpeljana zlasti v temeljnih določilih ter medsebojnih odnosih. Sindikat podpisuje, spremlja, sodeluje in je nosilec usklajevanja ter interesov delavcev. Zakon sindikata ne zavzuje, vendar se ta ne bo mogel umakniti ali odreči svojih funkcij. Zlasti je pomembna zaščitna funkcija sindikata, ki štiti delavca in samoupravne odnose in tako zastopa individualne delavce v širše družbene interese.

Delavec ima tri možnosti iniciative:

- na zboru samoupravljalcev v zvezi z upravljanjem,
- na delovnem sestanku v zvezi s poslovanjem,
- na članskem sestanku sindikata.

Delavca torej postavljamo v položaj, da se usmeri v ustvarjalno osebnost, kar pomeni, da se mora jasno opredeliti in postati družbeno odgovoren. Razvojno gledano je to zaključna faza procesa iz leta 1950, ko smo dali sredstva kolektivom v samoupravljanje. To torej niso novi socialistični odnosi, pač pa nadaljevanje že začelih.

Zakon naj bi bil grajen na osnovi, da imamo organiziran delavski razred

- upravljalsko,
- kot nosilca oblasti in
- družbenopolitično.

Še nekaj o medsebojnih odnosih v združenem delu. Ti odnosi, ki nastajajo med delavci v združenem delu, so definirani kot delovno razmerje, ki nastane, ko delavec združi svoje delo z drugimi delavci, ki delajo s sredstvi v družbeni lastnini. Pri delovnem razmerju so podane nekatere novosti oziroma nove rešitve. Pomembnejša je ta, da bo samoupravni splošni akt tisti, s katerim si bodo delavci v TOZD urejali medsebojne odnose, ker bodo osnove teh že urejene v samoupravnem sporazumu o združevanju. Samoupravni sporazum o združenem delu bo torej osnovni akt, na podlagi katerega bodo delavci sklepali delovna razmerja in delavec bo moral s pismeno izjavo potrditi, da je spoznan z vse-

bino samoupravnega sporazuma ter drugimi akti in da jih sprejema.

Brez take izjave ni sklenitve delovnega razmerja. Nadvse pomembna novost je delavčeva pravica in dolžnost, da v skladu s samoupravnim sporazumom in drugimi splošnimi akti odgovarja moralno in materialno. Predvidena je vpeljava disciplinske komisije kot organa za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti ter izrekanje ukrepov. Disciplinsko komisijo volijo delavci neposredno na enak način kakor DS in je pri sestavi predvidena četrtina zunanjih članov, ki naj bi jih predlagala skupščina družbenopolitične skupnosti. Pri opredeljevanju odgovornosti so predvidene tudi denarne kazni in pavšalne odškodnine za povzročeno škodo. Izvršni organi so odgovorni tudi materialno ob tem, da so strokovne službe moralno in materialno odgovorne za izdelavo in posredovanje podatkov. Zakon bo torej prinesel vrsto novosti pa tudi izpopolnitve, do katerih smo prišli na podlagi spoznanj in dosežkov v preteklem obdobju. Očitno bo praksa pokazala še širše zadeve in bo spodbudila delavce, da dajejo pobude za čim širše samoupravne odnose. V praksi in ob javnih razpravah bo zlasti pomembno analizirati stanje samoupravnih organiziranosti, testirati pomanjkljive rešitve in razpravljati v smeri naprednejših odločitev. Razprav naj bi se lotevali kreativno in naj zajamejo vse temeljne samoupravne celice do najširših integralnih celot. Gre za novo kvaliteto, gre za prehod od upravljanja v imenu delavcev k upravljanju po delavcih samih. To je zgodovinsko strateška kategorija, ki jo izvajamo prvi v svetu in pomeni spojitve sredstev in delavca. Naša samoupravna socialistična praksa potrjuje znanstvena razkritja, mi pa to praktično izpeljujemo v skladu z zgodovinskimi možnostmi.

Glede na pomembno in odgovorno funkcijo vseh družbenopolitičnih subjektov, ki delujejo v enotno organizirani fronti SZDL in pod idejnim vodstvom ZKJ, se zlasti sindikati kot razredna organizacija delavcev vključujejo v široko zasnovano akcijo razprav in sprejetja novega zakona o združenem delu.